

UCHWAŁA NR XVII.105.2020

RADY GMINY JELENIEWO

z dnia 4 września 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) i art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821) Rada Gminy Jeleniewo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXIX.160.2017 Rady Gminy Jeleniewo z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania rodziny na lata 2018-2020.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jeleniewo.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY JELENIEWO
Jan Bielecki

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2021 – 2023

1. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczaniu dziecka.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. ukończenia 18 roku życia. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcjonalną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również ubóstwo, czy długotrwałe bezrobocie. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczej – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.
10. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
11. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
12. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe

13. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.– Kodeks rodzinny i opiekuńczy
14. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeleniewo na lata 2016-2026.
15. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

3. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I WALORY TURYSTYCZNE GMINY JELENIEWO¹

Gmina Jeleniewo leży w centralnej części powiatu suwalskiego i obejmuje powierzchnię 131,4 km², w której żyje około 3,2 tys. mieszkańców. Położona jest w zasięgu mikroregionu Wzgórza Jeleniewskie, który wchodzi w skład mezoregionu Pojezierza Wschodniosuwalskiego i makroregionu Pojezierze Litewskie.

Jednym z najcenniejszych walorów Gminy Jeleniewo jest bez wątpienia unikatowy krajobraz polodowcowy. Wizytówką tego krajobrazu jest Suwalski Park Krajobrazowy, który w 61,5 % położony jest na terenie gminy Jeleniewo. Rzeźba terenu została w większości ukształtowana przez lądolód w czasie ostatniego zlodowacenia. Pozostałościami po tym są doliny rzeczne i wysoczyzny morenowe. Na terenie gminy znajduje się 20 jezior, z czego 15 z nich położonych jest na terenie Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

Na terenie Gminy Jeleniewo znajduje się sieć szlaków turystycznych, na które składa się 9 szlaków pieszych; szlak jaćwieski na Górę Zamkową pn. „Tropem Szjurpy”; 6 ścieżek poznawczych zlokalizowanych w Suwalskim Parku Krajobrazowym; trasy rowerowe, w tym: część tras Green Velo, wraz z miejscami odpoczynku rowerzystów w miejscowościach Bachanowo, Rutka, Szurpiły, Jeleniewo, Prudziszki, część trasy Podlaskiego Szlaku Bocianiego oraz cztery inne trasy rowerowe. W miejscowości Udziejek znajduje się początek szlaku kajakowego rzeką Szeszupa.

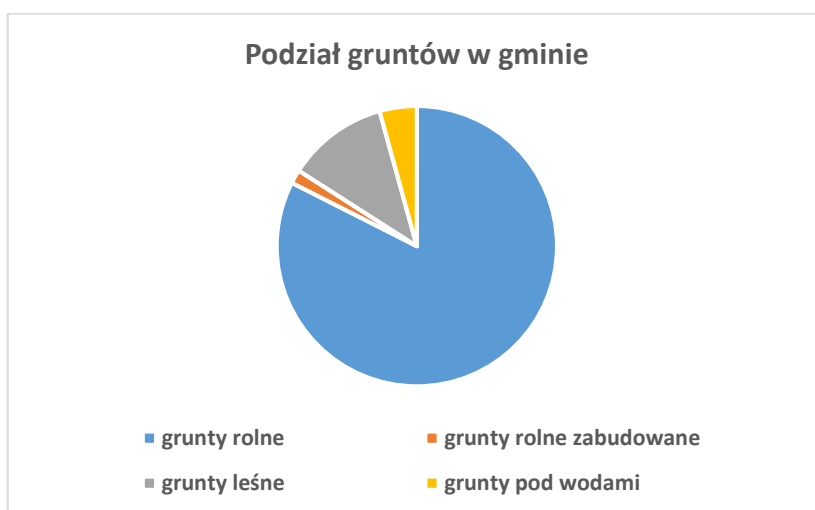
Siedzibą gminy jest wieś Jeleniewo – położona w centralnej części. Stanowi ośrodek administracyjno-usługowy i jednocześnie jest jednym z 33 sołectw.

¹ Za <http://www.jeleniewo.i-gmina.pl/charakterystyka-gminy> - data odwiedzin - 27 lipca 2020 r.

4. DIAGNOZA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA GMINY JELENIEWO

Powierzchnia Gminy Jeleniewo wynosi 1 313 hektarów. Ze względu na strukturę użytkowania gruntów, przyszłość gminy nieodmiennie wiąże się z rozwojem rolnictwa. Z kolei z drugiej strony coraz większe znaczenie zyskuje rozwój funkcji usługowych i rekreacyjnych (turystycznych) – na co zresztą wskazuje ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Gmina Jeleniewo jest obszarem głównie rolniczym. Grunty rolne zajmują 77,16% jej powierzchni, w tym grunty rolne zabudowane stanowią 1,49%. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują zaledwie 10,91% powierzchni gminy. Grunty pod wodami zajmują 4,01% powierzchni gminy, w tym 3,74% to jeziora. Największy udział ma powierzchnia jeziora Szelment Wielki (2,73%).

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie analizowanego obszaru funkcjonowało 712 gospodarstw rolnych, z czego niemal wszystkie to gospodarstwa indywidualne o powierzchni powyżej 15 ha².

Na terenie gminy nie ma większych zakładów pracy. Na podstawie informacji pozyskanych ze strony internetowej Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, iż na terenie gminy jest zarejestrowanych 126 podmiotów gospodarczych.³ Najwięcej podmiotów to:

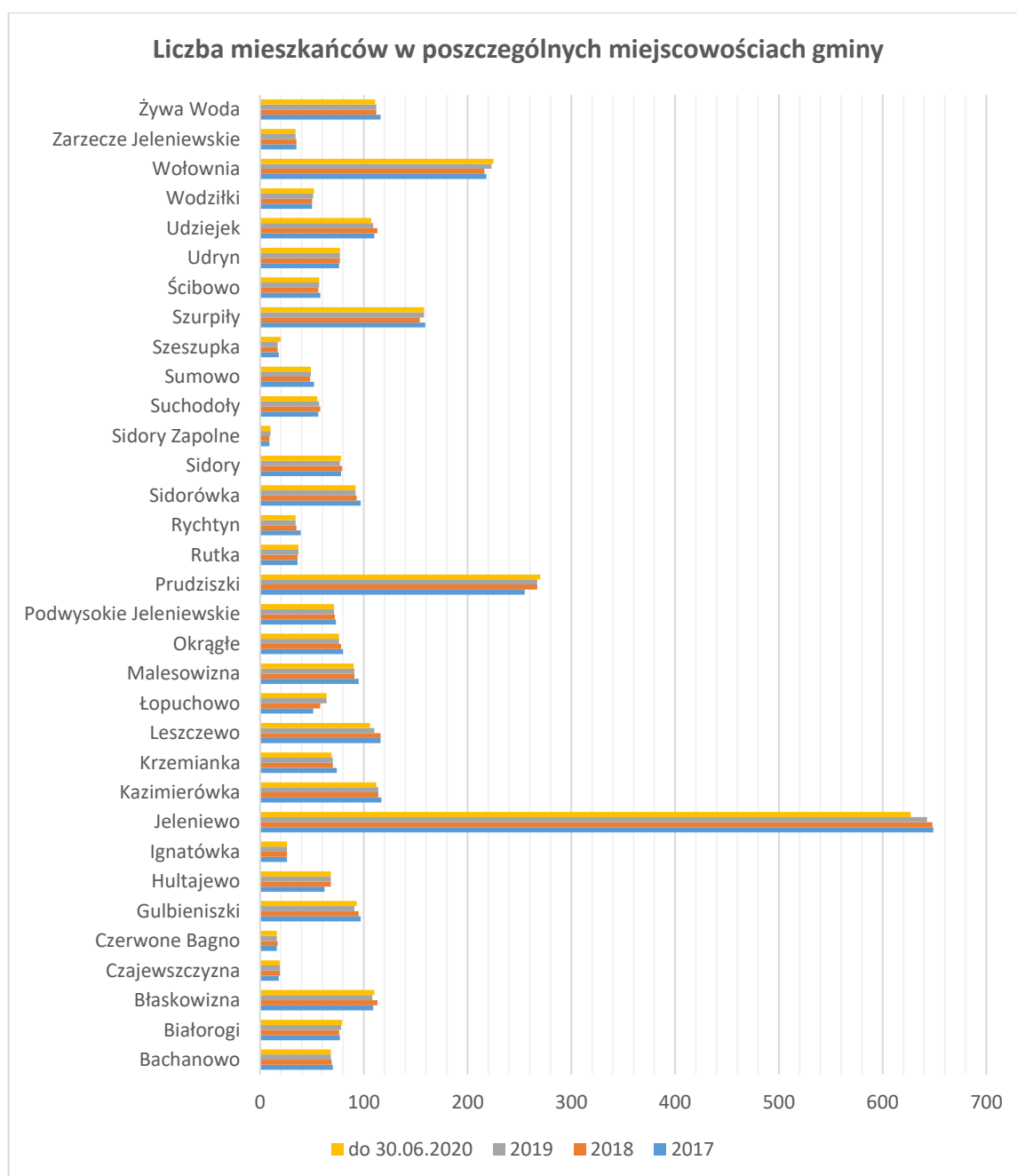
- przedsiębiorcy budowlani (PKD: 43.91.Z, 43.39.Z, 43.22.Z, 43.21.Z, 43.33.Z)
- przedsiębiorcy prowadzący restauracje i inne placówki gastronomiczne (PKD 56.10.A)
- przedsiębiorcy prowadzący obiekty noclegowe (PKD 55.20.Z)
- przedsiębiorcy świadczący usługi w zakresie mechaniki samochodowej (PKD 98.20.Z).

² Za Raportem o stanie gminy Jeleniewo za rok 2019

³ <https://prod.ceidg.gov.pl/ceidg/ceidg.public.ui/Search.aspx> - data odwiedzin 3 sierpnia 2020 r.

Podstawą do określenia działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 jest charakterystyka demograficzna gminy oraz analiza sytuacji osób i rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniewie.

Poniższy wykres przedstawia informację dotyczącą ilości mieszkańców na przestrzeni lat 2017 do 30 czerwca br. w poszczególnych miejscowościach gminy Jeleniewo⁴:

Porównując dane z 2017 roku do danych na 30 czerwca 2020 r. najwięcej mieszkańców ubyło w miejscowości Jeleniewo (22 osoby), Leszczewo (10 osób) oraz Kazimierówce, Krzemiance,

⁴ Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Stanu Cywilnego w Jeleniewie.

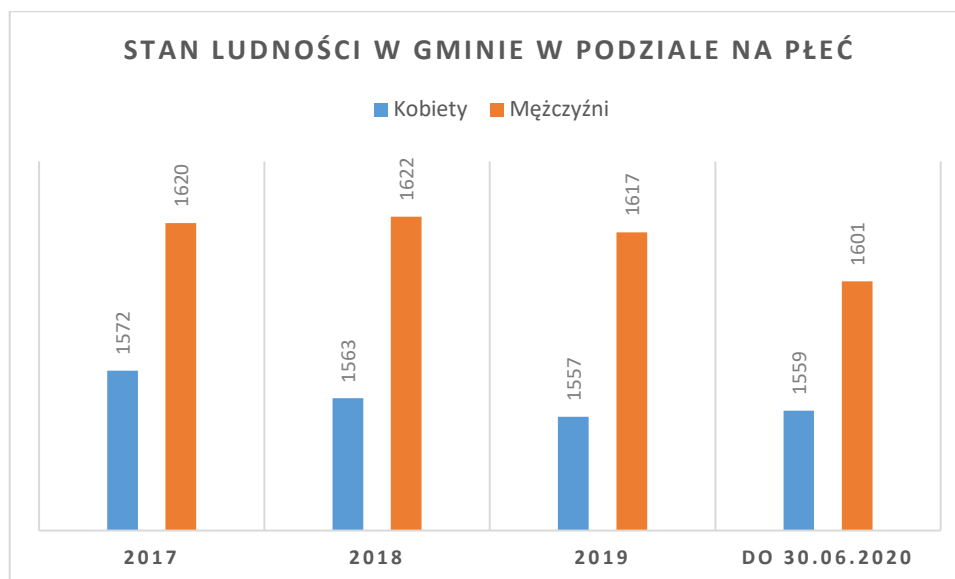
Malesowiźnie, Rychtynie, Sidorówce i Żywej Wodzie (po 5 osób). Wzrost liczby mieszkańców w analogicznym okresie odnotowano w: Łopuchowie (o 13 osób), Prudziškach (o 15 osób) oraz Wołowni (o 7 osób).

Poniższa tabela uwzględnia dane statystyczne pozyskane z Urzędu Stanu Cywilnego w Jeleniewie dotyczące liczby mieszkańców gminy Jeleniewo z podziałem na płeć mieszkańców oraz wiek mieszkańców.

	2017	2018	2019	do 30.06.2020
do 18 roku życia				
kobiety	317	310	315	303
mężczyźni	341	340	334	329
wiek produkcyjny				
kobiety	912	899	883	886
mężczyźni	1069	1077	1064	1049
wiek poprodukcyjny				
kobiety	343	354	359	370
mężczyźni	210	205	219	223
ogółem				
kobiety	1572	1563	1557	1559
mężczyźni	1620	1622	1617	1601

Zauważa się powolną tendencję spadkową w ilości mieszkańców gminy Jeleniewo. Nie są to gwałtowne spadki, ale świadczą o powolnym zmniejszaniu się liczby mieszkańców gminy.

Poniższy wykres dodatkowo obrazuje ilość mieszkańców w analogicznym okresie w podziale na płeć:

Mieszkańcy gminy to w większości mężczyźni, ale różnica pomiędzy ilością mężczyzn a ilością kobiet nie jest duża.

Poniższa tabela przedstawia liczbę i strukturę osób bezrobotnych w gminie Jeleniewo w latach 2017 do 30 czerwca 2020⁵:

Wyszczególnienie	rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020, stan na 30 czerwca
Ogółem zarejestrowanych bezrobotnych z gminy Jeleniewo	50 (w tym 21 kobiet), z czego 5 osób z prawem do zasiłku (w tym 2 kobiety)	34 (w tym 16 kobiet), z czego 4 osoby z prawem do zasiłku (w tym 2 kobiety)	40 (w tym 18 kobiet), z czego 7 osób z prawem do zasiłku (w tym 3 kobiety)	46 (w tym 23 kobiety), z czego 6 osób z prawem do zasiłku (w tym 4 kobiety)
Charakterystyka osób bezrobotnych				
Poprzednio pracujące	44	30	47	43
W tym zwolnione z przyczyn ekonomicznych zakładu pracy	1	1	3	3

⁵ Opracowanie własne na podstawie dokumentów statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach.

Dotychczas niepracujące	6	4	3	3
Kategorie osób bezrobotnych				
Osoby w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	4	1	1	0
Bez kwalifikacji zawodowych	20	13	16	16
Bez doświadczenia zawodowego	13	8	7	7
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	8	4	3	4
Osoby bezrobotne do 30 roku życia	22	10	18	19
Osoby długotrwale bezrobotne	14	14	7	13
Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia	10	7	7	10
Osoby bezrobotne posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	9	4	4	9
Osoby bezrobotne niepełnosprawne	0	1	3	3

Po spadku ilości bezrobotnych mieszkańców gminy Jeleniewo w pierwszym półroczu 2020 r. odnotowano delikatny wzrost tej liczby. Być może podyktowane to jest obecną sytuacją związaną z COVID-19. Co ciekawe, w samej pomocy społecznej nie zaobserwowano zwiększonej ilości osób korzystających ze świadczeń.

5. CHARAKTERYSTYKA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W JELENIEWIE:

Pomoc społeczna⁶

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniewie jest jedyną lokalną instytucją zabezpieczenia społecznego. Obecnie w GOPS zatrudnionych jest 7 osób. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz innych ustaw o charakterze prorodzinny.

	2017		2018		2019		2020	
	rodzin	osób w rodzinie	rodzin	osób w rodzinie	rodzin	osób w rodzinie	rodzin	osób w rodzinie
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych	69	178	85	265	68	238	21	45
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych	112	484	99	410	95	387	71	296

Większość rodzin korzysta ze wsparcia niepieniężnego oferowanego przez GOPS tj.:

- posiłków (głównie gorący posiłek dla dzieci i młodzieży),
- usług opiekuńczych.

Systematycznie spada ilość świadczeniobiorców Ośrodka. Powodem może być dosyć niskie ustawowe kryterium dochodowe dla rodzin uprawniające do korzystania z pomocy finansowej (określone rozporządzeniem ministra) oraz liczba posiadanych hektarów przeliczeniowych – ich wartość dolicza się do dochodu osoby wnioskującej o pomoc. Od 1 października 2018 r. kryterium dochodowe wynosi:

- 528,00 zł dla osoby w rodzinie;
- 701,00 zł dla osoby samotnej.

Wartość hektara przeliczeniowego – 308,00 zł.

⁶ Na podstawie rocznych i półrocznych sprawozdań resortowych.

Najprawdopodobniej zmiana wysokości kryterium dochodowego nastąpi po 30 września 2021 r.

Poniższa tabela prezentuje powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Z przedstawionych danych wynika, iż najczęstszym powodem przyznawania pomocy była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, na drugim miejscu wskazywano ubóstwo, na kolejnych niepełnosprawność i bezrobocie.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	Liczba rodzin/ Liczba osób w rodzinie			
	2017	2018	2019	do 30.06.2020
Ubóstwo	96/347	70/248	64/244	44/165
Sieroctwo	6/23	7/25	6/24	2/10
Bezdomność	6/6	6/6	4/4	2/2
Bezrobocie	23/57	15/38	11/31	7/15
Niepełnosprawność	35/86	35/75	32/73	21/38
Długotrwała lub ciężka choroba	36/102	31/69	29/64	6/10
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	114/494	87/392	86/387	62/286
Szczegółowa charakterystyka:				
Rodziny niepełne	12/38	10/37	9/32	7/26
Rodziny wielodzietne	48/248	35/187	40/214	31/168
Przemoc w rodzinie	2/12	0	1/5	1/5
Alkoholizm	6/16	4/8	6/14	5/13

Świadczenia rodzinne⁷

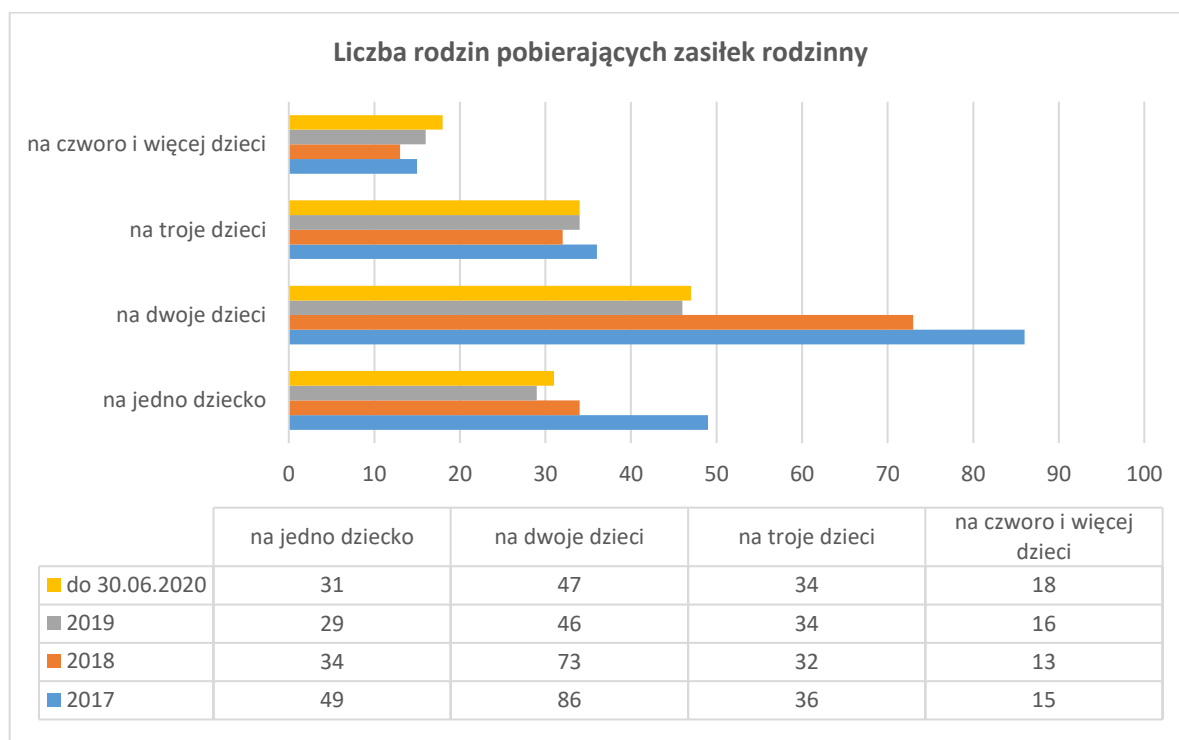
Od października 2019 roku GOPS realizuje zadania z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych (poprzednio zadanie realizowane było przez pracownika Urzędu Gminy w Jeleniewie).

⁷ Na podstawie resortowych sprawozdań rocznych i półrocznych.

Liczbę rodzin korzystających z tej formy wsparcia finansowego przedstawia poniższa tabela:

	2017	2018	2019	do 30.06.2020
liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	230	189	164	171
liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinny, w tym:	186	152	125	130
na jedno dziecko	49	34	29	31
na dwoje dzieci	86	73	46	47
na troje dzieci	36	32	34	34
na czworo i więcej dzieci	15	13	16	18

Dla lepszego zobrazowania struktury rodzin w zakresie ilości dzieci w rodzinach został opracowany poniższy wykres. Wynika z niego jednoznacznie, iż z zasiłków rodzinnych korzystają w przeważającej części rodziny z dwojgiem dzieci, zaś niewiele rodzin z czworgiem i więcej dzieci.

Fundusz alimentacyjny⁸

	2017	2018	2019	do 30.06.2020
Liczba rodzin, w których jest pobierane świadczenie z funduszu alimentacyjnego	8	5	4	4
Liczba rodzin, w których jest pobierane świadczenie z funduszu alimentacyjnego, w tym:				
- z jedną osobą uprawnioną	4	3	3	3
- z dwiema osobami uprawnionymi	3	2	1	1
- z trzema osobami uprawnionymi	0	0	0	0
- z czterema i więcej osobami uprawnionymi	0	0	0	0
Liczba rodzin, w których jest pobierane świadczenie z funduszu alimentacyjnego na siebie	1	0	0	0

Stosunkowo niewiele rodzin korzysta ze wsparcia jakie oferuje ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Obserwuje się tendencję spadkową w zakresie tej formy wsparcia. Wynika to najczęściej z przekroczenia kryterium dochodowego. Tegoroczna zmiana przepisów, podniesienie kryterium oraz wprowadzenie zasady „złotówka za złotówkę”, może skutkować zwiększeniem ilości osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

⁸ Na podstawie półrocznych i rocznych sprawozdań resortowych.

Karta Dużej Rodziny (KDR):⁹

Rok	Liczba rodzin z KDR	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodziców z KDR	Liczba dzieci z KDR
2017	83	446	163	283
2018	92	492	180	312
2019	127	589	246	343
do 30.06.2020	130	603	254	349

Znaczna ilość rodzin zgłosiła się do GOPS w celu założenia Karty Dużej Rodziny kiedy taka możliwość tylko powstała. Obecnie, dzięki promocji tej formy wsparcia rodzin – strony internetowe Urzędu Gminy i GOPS oraz w okresach zasiłkowych – poprzez bezpośredni kontakt z rodzinami wielodzietnymi zgłaszają się nieliczne rodziny.

Dodatkowo pracownicy zwracają uwagę na rodziny, które kiedykolwiek miały na utrzymaniu co najmniej troje dzieci i zachęcają do złożenia wniosków.

Rodziny zastępcze

W pieczy zastępczej umieszczonych jest troje dzieci. Za ich pobyt gmina ponosi odpłatność w wysokości 50% kosztów pobytu.

Forma pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci przebywających w pieczy
Rodzina zastępcza spokrewniona	1	1
Rodzina zastępcza zawodowa	1	2
Rodzina zastępcza niezawodowa	0	0

⁹ Na podstawie sprawozdań SI KDR za lata 2017-30.06.2020

6. REALIZACJA PROCEDURY NIEBIESKA KARTA¹⁰

Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności - rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonych wystąpieniem przemocy podejmuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz powoływane przez niego grupy robocze bezpośrednio pracujące z rodzinami.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Jeleniewo funkcjonuje w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Został powołany zarządzeniem Wójta Gminy Jeleniewo Nr 40/2011 z dnia 30 maja 2011 roku. W jego skład wchodzi przedstawiciele różnych instytucji, którzy w skoordynowany sposób współpracują ze sobą w celu skutecznego reagowania na informację o wystąpieniu przemocy w rodzinie. Są to przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniewie,
- Posterunku Policji w Słobódce,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach,
- Fundacji EGO w Suwałkach,
- Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Jeleniewie,
- Szkoły Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Jeleniewie,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Suwałkach,
- NZOZ s.c. CORDIS w Jeleniewie.

Realizowane działania zostały opracowane w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020. Zadaniem Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,

¹⁰ Informacje pozyskane od Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego

- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Jednocześnie grupy robocze opracowują i realizują indywidualne plany pomocy z osobami dotkniętymi przemocą, jak również z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, monitorują na bieżąco sytuację rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.

Poniższa tabela przedstawia ilości realizowanych procedur NK¹¹:

	2017	2018	2019	do 30.06.2020
prowadzonych	9	11	9	8
w tym kontynuowanych z roku poprzedniego	3	5	2	4
zakończonych	4	8	5	5

7. ZASOBY INSTYTUCJONALNE I REALIZATORZY PROGRAMU

Do zasobów instytucjonalnych należą:

1. Z terenu gminy Jeleniewo:
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniewie
 - Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Jeleniewo
 - Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Jeleniewie
 - Urząd Gminy w Jeleniewie
 - Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Jeleniewie
 - Szkoła Podstawowa w Prudziszkach
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleniewie
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Cordis” w Jeleniewie

¹¹ Na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

- Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Jeleniewie
- 2. Z terenu powiatu suwalskiego:
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach
 - Komenda Miejska Policji w Suwałkach,
 - Posterunek Policji w Słobódce
 - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Suwałkach
 - Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach
 - Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Suwałkach
 - organizacje pozarządowe.

8. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2021 – 2023 zgodnie z zapisami art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

9. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu są:

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki.
3. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

10. CEL GŁÓWNY

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

11. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych dziecka i rodziny.
2. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
4. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do rodzin.
5. Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie możliwych form wsparcia poprzez tworzenie płaszczyzny komunikacji społecznej pomiędzy rodzinami zagrożonymi lub dotkniętymi kryzysem, a innymi podmiotami społeczności lokalnej.
6. Zwiększenie kompetencji rodzicielskich w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej dorosłych członków rodziny.
7. Przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym, które w konsekwencji prowadzą do podejmowania przez pracowników służb społecznych działań interwencyjnych.
8. Zwiększenie wiedzy na temat świadomego planowania rodziny.
9. Dążenie do reintegracji rodzin.

12. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych dziecka i rodziny.				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi	- liczba rodzin z dziećmi objęta pracą socjalną	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie placówki oświatowe
2	Objęcie rodzin wsparciem finansowym i rzeczowym	- liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia finansowego na podstawie ustawy o pomocy społecznej - liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia finansowego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych - liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia finansowego na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia finansowego w formie świadczenia wychowawczego - liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia finansowego na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych - liczba wypłaconych jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia dziecka	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie Urząd Gminy w Jeleniewie

3	Dożywianie dzieci w szkołach	- liczba dzieci objętych pomocą w formie gorącego posiłku	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie placówki oświatowe
4	Zabezpieczenie w budżecie gminy środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	- wysokość kwoty przeznaczonej na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie
5	Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie w formie wsparcia psychologicznego, prawnego, schronienia w specjalistycznych ośrodkach	- liczba osób, którym udzielono wsparcia w formie schronienia, - liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego wsparcia	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie PCPR w Suwałkach
Cel szczegółowy 2: Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii	- liczba rodzin z dziećmi, którym udzielono wsparcia z powodu uzależnienia, - liczba konsultacji terapeutycznych, - liczba spraw kierowanych do GKPiRPAiN	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie GKPiRPAiN w Jeleniewie Zespół Interdyscyplinarny Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach placówki oświatowe

2	Organizowanie form aktywnego spędzania wolnego czasu rodzinom z dziećmi	- liczba dzieci korzystających ze zorganizowanego wypoczynku letniego - liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie GKPiRPAiN w Jeleniewie placówki oświatowe Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleniewie w Jeleniewie
3	Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu zapobieganie zjawisku, kierowanie potencjalnych sprawców przemocy na programy korekcyjno-edukacyjne	- liczba wszczętych procedur NK - ilość posiedzeń grup roboczych ZI - liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych	cały okres Programu	Zespół Interdyscyplinarny GOPS w Jeleniewie PCPR w Suwałkach organizacje pozarządowe Policja
4	Pomoc rodzinom z trudnościami we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej, asystentury rodzin lub specjalistycznego poradnictwa	- liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeby ochrony macierzyństwa - liczba rodzin, które skorzystały ze wsparcia psychologicznego - liczba rodzin które skorzystały z pomocy prawnej	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie placówki oświatowe PCPR w Suwałkach Sąd Rodzinny

5	Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin oraz wspierania kobiet w ciąży zgodnie z ustawą „Za życiem”	- liczba dzieci uczęszczających do żłobka i przedszkola - liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł - liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny	cały okres Programu	GOPS W Jeleniewie
Cel szczegółowy 3: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Udzielanie stypendiów, zasiłków szkolnych i wyprawki szkolnej	- liczba wypłaconych stypendiów i zasiłków szkolnych - liczba dzieci, którym przyznano wyprawki szkolne	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie placówki oświatowe
2	Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	- liczba i rodzaje programów profilaktycznych - liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych	cały okres Programu	placówki oświatowe
3	Wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez poradnictwo pedagogiczno-psychologiczne	- liczba osób objętych wsparciem - liczba konsultacji	cały okres Programu	placówki oświatowe GOPS w Jeleniewie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach

4	Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych	- liczba i rodzaje form organizowanych zajęć pozalekcyjnych - liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych	cały okres Programu	placówki oświatowe Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleniewie
Cel szczegółowy 4: Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do rodzin.				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Organizowanie pogadek i warsztatów edukacyjnych (np. Szkoła dla rodziców)	- liczba i rodzaje organizowanych pogadek i warsztatów - liczba osób biorących udział w warsztatach	cały okres Programu	PCPR Suwałki organizacje pozarządowe
2	Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych	- liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objęta pracą socjalną - liczba osób objętych pomocą asystenta rodziny - liczba osób korzystających z warsztatów dla rodziców	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie PCPR w Suwałkach placówki oświatowe
3	Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży	- ilość zorganizowanych spotkań dla rodziców - zakres tematyczny	cały okres Programu	placówki oświatowe PCPR w Suwałkach
4	Umożliwienie rodzinom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i pedagogicznego	- liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem - liczba udzielonych porad w ramach poradnictwa specjalistycznego	cały okres Programu	GOPS Jeleniewo PCPR Suwałki organizacje pozarządowe placówki oświatowe

Cel szczegółowy 5: Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie możliwych form wsparcia poprzez tworzenie płaszczyzny komunikacji społecznej pomiędzy rodzinami zagrożonymi lub dotkniętymi kryzysem, a innymi podmiotami społeczności lokalnej.				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz propagowanie miejsc gdzie można uzyskać pomoc	- liczba i forma przekazów informujących o miejscach pomocy	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie Urząd Gminy PCPR w Suwałkach organizacje pozarządowe
2	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój i prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego	- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach	cały okres Programu	Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleniewie placówki oświatowe
3	Współpraca z Policją, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	- liczba i rodzaj działań - liczba osób objętych wsparciem	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie Urząd Gminy w Jeleniewie Sąd Rejonowy placówki oświatowe PCPR w Suwałkach Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Suwałkach
Cel szczegółowy 6: Zwiększenie kompetencji rodzicielskich w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej dorosłych członków rodziny.				

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu i odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	- liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie
2	Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa	- liczba rodzin przeżywających trudności - liczba udzielonych porad w ramach poradnictwa specjalistycznego	cały okres Programu	GOPS Jeleniewo placówki oświatowe PCPR w Suwałkach organizacje pozarządowe
3	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny	- liczba i rodzaj programów i inicjatyw na rzecz rodziny	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie Urząd Gminy w Jeleniewie Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleniewie

Cel szczegółowy 7: Przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym, które w konsekwencji prowadzą do podejmowania przez pracowników służb społecznych działań interwencyjnych.				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników służb społecznych	- liczba rodzin objętych pracą socjalną	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie
2	Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	- liczba rodzin przeżywających trudności - liczba interwencji - liczba realizowanych NK	Cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie Policja Zespół Interdyscyplinarny
3	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie/terapię	- liczba osób które podjęły terapię - liczba osób, które ukończyły terapię	cały okres Programu	GKPiRPAiN w Jeleniewie GOPS w Jeleniewie Zespół Interdyscyplinarny
4	Podejmowanie działań przez Zespół Interdyscyplinarny na rzecz rodzin, w których występuje problem przemocy	- liczba założonych Niebieskich Kart	cały okres Programu	Zespół Interdyscyplinarny
5	Stała współpraca podmiotów i instytucji oraz systematyczna wymiana informacji o sytuacji rodzin	- liczba rodzin objętych pomocą - liczba i rodzaj działań	Cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie PCPR w Suwałkach Policja placówki oświatowe GKPiRPAiN w Jeleniewie

Cel szczegółowy 8: Zwiększenie wiedzy na temat świadomego planowania rodziny.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Edukacja w zakresie planowania rodziny	- liczba i rodzaj projektów i inicjatyw na rzecz rodziny - zakres tematyczny	cały okres Programu	placówki oświatowe
2	Promowanie wartości rodziny oraz prawidłowego wzorca postaw rodzicielskich i relacji w rodzinie	- liczba programów/ projektów adresowanych do rodziców, dzieci i młodzieży - liczba rodziców biorących udział w programach - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach	cały okres Programu	placówki oświatowe GOPS Jeleniewo Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleniewie
3	Wzmacnianie roli i funkcji rodziny	- liczba programów/ projektów adresowanych do rodziców, dzieci i młodzieży - liczba rodziców biorących udział w programach - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach	cały okres Programu	placówki oświatowe GOPS Jeleniewo Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleniewie
4	Umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych	- liczba i rodzaj działań - liczba osób uczestniczących w realizowanym przedsięwzięciu	cały okres Programu	placówki oświatowe organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy 9: Dążenie do reintegracji rodzin.				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Stała współpraca pracowników socjalnych z koordynatorami pieczy zastępczej	- liczba i rodzaj działań - liczba osób objętych wsparciem	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie PCPR w Suwałkach
2	Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem	- liczba rodzin objętych pomocą - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie PCPR w Suwałkach
3	Umożliwienie dostępu do różnych form wsparcia i poradnictwa	- liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie PCPR w Suwałkach placówki oświatowe organizacje pozarządowe
4	Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny	- liczba osób korzystających z warsztatów dla rodziców - liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne - liczba osób, które ukończyły warsztaty	cały okres Programu	PCPR w Suwałkach placówki oświatowe GOPS w Jeleniewie Urząd Gminy w Jeleniewie Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleniewie
5	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz	- liczba osób, które podjęły terapię - liczba założonych Niebieskich Kart	cały okres Programu	GOPS w Jeleniewie GKPiRPAiN w Jeleniewie

	ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji (np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, podjęcie terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej)	- liczba osób, które zakończyły terapię		Zespół Interdyscyplinarny PCPR w Suwałkach organizacje pozarządowe
6	Pomoc rodzinie z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie asystenta rodziny	- liczba rodzin, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej - liczba asystentów rodzin - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	cały okres Programu	GOPS Jeleniewo PCPR w Suwałkach

13. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

14. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Środki własne gminy – zaplanowane na każdy rok budżetowy.
2. Dotacja z budżetu państwa.
3. Środki pozabudżetowe.

15. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitoring *Programu* umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniewie. Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających potrzeb.

Sprawozdanie z realizacji *Programu* będzie zawarte w kompleksowej, corocznej informacji z działalności GOPS.

16. PODSUMOWANIE

Wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tej funkcji. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Spodziewanym efektem realizacji *Programu* ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.